

Världsböndagen 2 mars 2018

INFORMATION och BAKGRUNDSMATERIAL

Programland: Surinam

Tema: "Allt Gud skapat är mycket gott!"

Till ansvariga för firandet av Världsböndagen 2 mars 2018

OBS! Om du inte längre är ansvarig, skulle vi uppskatta om du vidarebefordrar allt material i detta utskick till den person eller församling som har ansvaret 2018. Meddela även ändringen till! vårt kansli, så att adressregistret kan uppdateras. Tack på förhand!

OBS! OBS! Portokostnaderna för vårt materialutskick har ökat dramatiskt de senaste åren. För att så mycket som möjligt av kollektintäkterna ska kunna gå till stipendieprogrammet kommer vi nästa år att göra utskick via Postverket endast till dem som absolut behöver det. **Om du kan ta emot materialet via e-post, så ber vi dig meddela detta VIA E-POST till sek@ekuc.se så att vi får rätt adress.**

Materialet finns också för **nedladdning från HEMSIDAN** www.svekumeniskakvinnor.se/varldsbondagen. Om du inte kan ta fram materialet på något av dessa två sätt utan måste få det utskickat med vanlig post, ber vi dig meddela oss detta, via talongen på sid 8 eller i samband med redovisningen av 2018 års kollekt. **Utskicket inför 2019 kommer alltså endast att postas till dem som kontaktat oss och uttryckligen begärt detta.**

Kära vänner!

I 1 Moseboks första kapitel berättas hur Gud ur kaos skapade en värld där allt hängde samman – jorden med ljuset, vattnet med himlen, växterna med andra levande varelser och människor med Gud. Allt var gott i detta integrerade relationssystem men det byggde på vårt ansvar som förvaltare. Och där har vi misslyckats!

Kvinnorna i Surinam påminner oss om att vi är kallade att vårda det Gud skapat. Mer än 180 länder har skrivit under klimatavtalet som skrevs i Paris 2016. Globala och nationella åtgärder krävs för att stoppa den globala uppvärmningen och dess konsekvenser, men vi har också ett personligt ansvar. I årets böndagsgudstjänst utmanas vi till ett djupare engagemang för att trygga vår egen och kommande generationers framtid.

Må Gud välsigna oss när vi förbereder och genomför 2018 års världsböndag!

För Världsböndagskommittén
Ragni Lantz, ordförande

OBS!!!

Gudstjänstprogrammet för 2 mars finns med i utskicket i ett separat häfte i A5-format. Ytterligare ex av programmet kan beställas från expeditionen och kostar 5 kr styck.

Allt **övrigt textmaterial**: bibelstudium, bakgrund om Surinam, förslag till kollekttal, beställningstalong m m, finns samlat i detta häfte. Barnprogrammet kan laddas ner från hemsidan: www.svekumeniskakvinnor.se/varldsbondagen

INFORMATION/PUBLICITET

För att Världsböndagen ska uppmärksammas och locka nya deltagare krävs att vi sprider informationen på olika sätt.

Materialet om Surinam kommer att presenteras i nr 4/2017 av **tidningen Elsa**.

En **affisch** i A3-format med plats för egen information medföljer detta utskick. Ytterligare ex kan beställas för 5 kr styck. Affischen kan också laddas ner som pdf-fil från vår hemsida, www.svekumeniskakvinnor.se/varldsbondagen. OBS att den även finns i en version utan plats för egen text.

Det är viktigt att alla församlingar i ert närområde informeras i god tid om var och när gudstjänsten/samlingen kommer att hållas, så att de kan få med den i sina församlingsblad, annon-

ser, på sina hemsidor, etc. Vykort kan beställas från expeditionen för 5 kr styck.

Ett förslag till **lokalt pressmeddelande** kommer att kunna laddas ner från hemsidan fr o m mitten av januari.

Ni har möjlighet att **informera i förväg** om ert lokala firande **på vår hemsida**. Mejla uppgift om **var** (ort och lokal) och **när** (exakt klockslag) firandet kommer att ske. Ange också namn och telefon eller e-post till en **kontaktperson**. Skicka uppgifterna så snart som möjligt, **senast 24 februari** till sek@ekuc.se

KOLLEKTEN

Som vanligt går kollekten till utbildningsstipendier för kvinnor i Afrika, Asien, Mellanöstern och Latinamerika. Information om beviljade stipendier för 2017 finns i gudstjänsthäftet (sid 7) och i förslaget till kollekttal i detta häfte (sid 8).

OBS att gudstjänstdeltagare nu kan ge kollekt via Swish. Numret är **123 667 8650**. Ange "Böndag" och avsändarens hemort i meddelandefältet.

Det är synnerligen viktigt att **kollekten skickas in före 1 april 2018 till pg 40 47 22-1!** Detta för att vi ska veta hur mycket vi har att fördela inför läsåret 2018-19. *Se till att den som har hand om kollektredovisningen får del av denna information!*

Om kollekten överförs via internetbank, ska information om **avsändare (postnummer och ort)** bifogas. Avsändarinformation ska förstås även anges om ni använder inbetalningskortet som finns med i detta utskick.

CD-SKIVA

En cd-skiva med en **powerpoint-presentation** av bilder från Surinam kan beställas till självkostnadspris (40 kr).

ÅTERRAPPORTERING

Vi välkomnar rapporter – **helst via e-post till sek@ekuc.se** – om hur det lokala böndagsfirandet genomförts, gärna med foton som bifogade filer.

Rapportera var och när gudstjänsten hållits och antalet deltagare. Berätta också vad som fungerade bra, vad som kunde ha varit bättre, hur böndagen uppmärksammats lokalt, osv. Meddela fotografens namn, om ni skickar foton! Rapporterna kan komma att användas i **Elsa** och behövs som underlag för vår redovisning till Världsböndagens kontor i New York.

Bakgrundsinformation om Surinam

FAKTA OM SURINAM

Läge: Nordöstra Sydamerika
Invånare: ca 540 000, varav 90% bor längs Atlantkusten. Stor etnisk mångfald
Landyta: 163 820 km², varav 94% täcks av tropisk regnskog
Medeltemperatur (dagtid): 27,1° C
Historia: Nederländsk koloni 1667-1975
Statsskick: Republik
Religion: Kristna 48,4%, hinduer 22,2%, muslimer 13,8%
Naturtillgångar: timmer, vattenkraft, fisk, kaolin, räkor, bauxit, guld

Geografi och befolkning

Republiken Surinam ligger i nordöstra Sydamerika. Landet har sitt namn efter surin-stammen, en av urbefolkningarna i området.

Surinam är en del av den ekologiska regionen Guyana i Amazonområdet. Ordet "Guyana" betyder "de många vattnens land" och Surinam har många floder och vattendrag. Mer än 90% av landet täcks av tropisk regnskog.

Surinam har ett fuktigt tropiskt klimat. Medeltemperaturen dagtid är 27,1° C.

Befolkningen uppgår till ca 540 000 invånare och har multietnisk bakgrund. Omkring 20 300 personer tillhör urbefolkningen, drygt 200 000 har afrikanska rötter och drygt 230 000 asiatiskt ursprung. Resten har europeiskt ursprung eller är "nya" immigranter från närliggande länder. Knappt 400 000 personer har emigrerat från Surinam till Nederländerna, de forna nederländska Antillerna eller USA.

10% av invånarna – urfolk och "marooner" (ättlingar till afrikanska slavar) – bor i de stora skogarna i inlandet. Befolknings-tätheten är bara 3,5 personer per kvadratkilometer (Sverige: 21,9).

Surinams kustområden omfattar ca 15% av landets yta och är viktiga inte bara som bostadsområden utan även ekonomiskt (jordbruk och industri). Men denna del av landet ligger mindre än 2 meter över havet och är i farozonen för klimatförändringar och översvämningar.

Den etniska mångfalden medför stora variationer i fråga om kultur, religion och språk. Språket *sranan* utvecklades under kolonialtiden. Det användes av slaverna på plantagerna men talas nu inom många olika etniska grupper. Det officiella språket är holländska, en kvarleva från Surinams kolonialtid.

På grund av sin koloniala historia är Surinam medlem i karibiska och sydamerikanska organisationer, förutom multilaterala organisationer som OAS (Organization of American States),

Etnisk och kulturell mångfald: urfolkskvinna (längst t v), samt kvinnor med kinesiskt (t v), indiskt och afrikanskt ursprung (nedan). Foto: Diana Sanches

Heliconiablommor. Foto: Wendy Hopcroft

ACP (African, Caribbean and Pacific States) och FN.

Surinam var en av initiativtagarna till FN-deklarationen om urfolkens rättigheter 2007. Markrättigheter är en kontroversiell fråga i Surinam. Både urfolken och de maroonska samhällena kämpar för rätten till mark i distrikten Para och Coronie.

Grundlagen garanterar religionsfrihet. De religioner som har flest anhängare är kristendom (48%), hinduism (22%) och islam (13,8%).

Miljö och biologisk mångfald

Surinam är ett naturskönt land med stor biologisk mångfald. Där finns 715 olika fågelarter. Där växer många orkidéarter och mer än 60 olika sorters heliconia (hummerkloväxt).

De första naturskyddslagarna stiftades 1954. I dag är ca 15% av Surinam naturskyddat. Det största naturreservatet har en så märklig natur, fauna och flora att det hamnat på Unescos världsarvslista. Nästan hela kuststräckan är skyddad, och jakt och ägg-insamling är förbjudna där fåglar häckar och havssköldpaddor lägger ägg.

Metoder för en mer hållbar skogsindustri har utvecklats sedan 1970-talet och spridits till andra nationer som Brasilien och Venezuela.

Politisk historia

Efter Columbus ankomst till Amerika 1492 sökte sig ett stort antal européer till "Nya världen", speciellt från Spanien och Portugal, på jakt efter guld. Spanjorerna kom till Surinam 1499 och landet erövrades därefter av bl a Frankrike, England och Nederländerna i kortare perioder. Engelsmännen styrde över Surinam mellan 1651 och 1667, men i samband med ett krig mellan England och Nederländerna utbyttes Surinam mot "Nya Amsterdam" (nuvarande New York, USA), som då var en holländsk koloni. Därefter förblev Surinam en holländsk koloni ända tills det blev självständigt 1975.

Guldruschen misslyckades i kolonin och i stället anlades plantager för odling av sockerrör, kaffe, tobak, och bomull. Plantagerna byggde på slavarbete, först av den inhemska befolkningen men sedan av slavar från Afrika. Mer än 300 000 afrikaner fördes till Surinam och tvingades arbeta som slavar på plantagerna. Många rymde och skapade egna samhällen i inlandet, så kallade

"maroonbyar". De kämpade mot plantageägarna och kolonialmyndigheterna. De mest berömda maroonledarna var Baron, Boni och Joli Coeur som togs till fånga och brändes på bål.

Först 1814 avskaffades slavhandeln, men slaveriet fortsatte i Surinam ända till 1863. De forna slavarerna tvingades arbeta för minimilön hos sina tidigare ägare i ytterligare 10 år. Därefter importerades arbetskraft från holländska kolonier som Indien (1873-1916) och Indonesien (1890-1910). Redan 1853 importerades också kinesiska och portugisiska kontraktsarbetare (från Madeira) till Surinam.

År 1948 blev Surinam självstyrande men utrikespolitiken kontrollerades fortfarande av Nederländerna. Full självständighet uppnåddes först 1975. Den siste guvernören blev landets första president. 1980 grep militären makten genom en kupp. 1982 skakades landet av att militären dödade

15 män – jurister, journalister och aktivister – som anklagades för att ha planerat att ta över makten. Detta är fortfarande ett känsligt kapitel i Surinam.

1986 inledde en maroonsk f d soldat ett uppror mot militärstyret. Inbördeskriget började i östra Surinam och tvingade många marooner att fly till Franska Guyana eller till Paramaribo. Militärstyret upphörde 1987. En ny grundlag har antagits, demokratiska val har hållits och regeringschef är nu en exekutiv president.

Ekonomi

Under kolonialtiden, fram till 1863, hade Surinam en jordbruksekonomi baserad på slavarbete och export av socker, kaffe, kakao och bomull, huvudsakligen till Nederländerna. Under Första världskriget startade USA bauxitgruvor i Surinam. Bauxit är råmaterial för aluminium, som behövdes för flygindustrin. När gruvindustrin gick tillbaka och landet blev självständigt prioriterades ekonomisk mångfald (diversifiering). Den nya ekonomin kännetecknas av småskalig guldutvinning, fiskexport och återuppbyggnad av jordbruket.

Fastän två internationella guldgruvebolag är aktiva i landet finns det också illegal guldutvinning som är skadlig för miljön.

forts nästa sida

Skolelever. Foto: Diana Sanches

Guldgruva. Foto: Wendy Hopcroft

Stora skogspartier har försvunnit och ersatts av enorma kratrar och ökenlik terräng. Vattnet i floder och bäckar är förorenat av kvicksilver, och kvicksilverhalten hos fisk och människor i inlandet tros överstiga internationellt accepterade nivåer.

Guld och råolja är landets största inkomstkällor för utländsk valuta. Oljan utvinns av ett statligt bolag. Myndigheterna undersöker även möjligheterna att möta det globala behovet av sötvatten genom att utvinna vatten ur undervattenskällor.

Undervisning

Skolor finns för barn mellan 7 och 12 år men skolgång är inte obligatorisk. Undervisningssystemet är baserat på holländsk modell. Plantageägarna skickade sina barn, både pojkar och flickor, till Europa för studier, medan slavbarnen sattes i den moraviska kyrkans och den katolska kyrkans skolor. Kolonialregeringen var övertygad om att slaverna och maroonerna skulle bli mindre oppositionslystna om de fick lära sig "att tålmodigt bära sitt kors i detta liv i hopp om en större ära bortom döden".

Idag är myndigheterna ansvariga för skolväsendet men det finns också religiösa och privata friskolor i hela landet. Grundskole- och gymnasieutbildning är avgiftsfri för alla, tack vare

statlig finansiering. I avlägsna landsdelar finns det internatskolor. Det finns behov av vuxenutbildning och "andra chansen"-utbildning för ungdomar som lämnar skolan i förtid.

Högre utbildning är inte gratis men studenter kan få stipendier eller räntefria studielån. Ett bekymmer är den stora andelen pojkar som lämnar skolan i förtid. På gymnasienivå är andelen flickor betydligt högre än pojkar (64% resp 36%) och på universitetsnivå är skillnaden ännu större (75% kvinnor, 25% män).

Hälso- och sjukvård

Det finns sex sjukhus, varav fem ligger i huvudstaden Paramaribo. Ett av dessa är ett universitetssjukhus. Det finns ett antal vårdcentraler och hälsocenter i övriga delar av landet. Det finns en läkare per 1 500 invånare och 166 specialister.

Diabetes och hjärtsjukdomar är bland de vanligaste dödsorsakerna i Surinam. Enligt WHO är 10% av männen och 30% av kvinnorna överviktiga och 20,8% av befolkningen lider av högt blodtryck.

Patienter som lider av sjukdomar som inte kan behandlas i Surinam får vård utomlands, i exempelvis Colombia, Nederländerna eller Kuba. Det mesta av kostnaden täcks av en nationell hälsoförsäkring.

Socialförsäkringen garanterar gratis sjukvård för alla barn upp till 17 år och för alla vuxna över 60 år.

Situationen för kvinnor och barn

Kvinnor fick full rösträtt först 1948. De blev valbara 1936 men hade inte rätt att rösta. Den första kvinnliga parlamentsledamoten var Grace Schneiders-Howard som invaldes 1938.

Vid parlamentsvalet 2015 var ca 31% av kandidaterna kvinnor. 15 kvinnor blev valda (29,4%) och för tredje gången utsågs en kvinna till talman. Regeringen bestod av 3 kvinnor och 13 män.

Fram till 1981 hade gifta kvinnor inte samma rättigheter som sina män. Mannen kunde sälja hus och hem utan hustruns medgivande.

Grote Stads Kerk, den äldsta moraviska kyrkan i Paramaribo.

*Deltagarna i den första böndags-workshopen i Surinam.
Foto: Lucien Chin A Foeng*

Surinam har en speciell lag för asiatiska äktenskap som får ingås enligt hinduisk eller muslimsk tradition men måste registreras hos myndigheterna. Sedan 2003 har den asiatiska kvinnans ställning förbättrats, i synnerhet i fråga om skilsmässa och arv.

Surinam har skrivit under internationella deklarationer som FN:s Kvinnodeklaration, Barnkonventionen och Millenniudeklarationen. Trots stora framsteg finns det fortfarande många brister i fråga om mänskliga rättigheter. Barnarbete är förbjudet men förekommer. Mest allvarligt är kanske utnyttjandet av barn i guldgruvorna, med den risk för kvicksilverförgiftning som det innebär.

Varje etnisk grupp har med sig sitt språk, sina traditioner och sin religion. Surinam är därför ett land med en rik kulturell mångfald, inte bara inom konst, litteratur, musik, dans och drama utan även i fråga om mat och klädedräkt. Det går inte att utnämna någon enda rätt till nationalrätt, men ris är populärt i de flesta folkgrupper.

Världsböndagen i Surinam

Det ekumeniska samarbetet startade i Surinam 1942, då en kristen samarbetskommitté bildades. Världsböndagen firades för

första gången 1953. 1954 bildades en böndagskommitté med representanter från en mängd protestantiska kyrkor, KFUK, Frälsningsarmén och Katolska kyrkan.

Gudstjänsterna hölls från början endast i den stora moravis-ka kyrkan i Paramaribo och i den romersk-katolska katedralen. Efter militärkuppen ökade deltagandet märkbart. Numera hålls gudstjänster även på många platser utanför Paramaribo. Totalt firas böndagen på 20 platser. Programmen kommer via Nederländerna och kopieras och distribueras lokalt. Kollekten har använts för missionsändamål i och utanför Surinam och även skickats till skrivarländer.

Arbetet med 2017 års program startade i november 2014 med en workshop kring miljöfrågorna i Surinam. Några månader senare samlades ca 35 äldre och yngre kvinnor till en skrivarverkstad.

*"Vi tackar Gud för dessa kvinnors hängivna arbete, som ut-
rättades med hjälp av kvinnliga pastorer och andra experter",
skriver kommittén i Surinam.*

Vår fader

Wi Táta na hémel

(på sranan, uttalet är ganska likt svenska, betonade stavelser är här markerade med ')

Wi Táta na hémel! Yu nén mu de Sánta! Yu kóndre mu kón! Yu wáni mu go dóro na grontápu, so léki na hémel!

Gi wi tidé da nyányan fu wi! Gi wi pardón fu den ogrí, di wi dú, so léki wi tu de gi pardón na den súma, dísi du wi ogrí!

No méki wi kon na ini tési! Ma púru wi na da ogríwan! Bikási ala kóndre de fu Yú, én ala trángá nánga glóri de fu Yú, tēgo. Amen

Sophie Redmond var Surinams första kvinnliga läkare.

Bibelstudium: 1 Mosebok 1:1-31

"Allt Gud skapat är mycket gott!"

INLEDNING

Under senare år har klimatförändringen diskuterats mycket. Liksom många andra länder i världen känner Surinam av klimatförändringar på grund av den globala uppvärmningen. Huvudstaden Paramaribo ligger nära Atlanten och på många platser blir det översvämningar under regnperioden. Många andra länder drabbas av torka, orkaner och översvämningar. Vetenskapsmän tror att förändringarna i miljön kan få allvarliga konsekvenser. Vi ser förödande miljöeffekter av såväl naturkatastrofer som katastrofer som orsakats av människor, till exempel förorenandet av floder med kvicksilver vid jakten på guld.

Samspelet mellan människor, djur och natur är helt ur balans. Många håller med om att vi människor är orsaken till det. Samtidigt är det vi som kan återställa jämvikten mellan oss människor och Guds skapelse.

Vi kvinnor i Surinam tror att den kristna trosgemenskapen kan ge ett stort bidrag när det gäller att bevara en dräglig, hälsosam och trygg miljö. Jordens framtid för kommande generationer är viktig för oss. Vi tror att det är ett av grunddragen i den kristna tron. Vi påminns om relationen mellan Gud och skapelsen, Gud och mänskligheten. Det handlar om att ha respekt för allt levande.

Som kristen gemenskap är det av stor vikt att vara medvetna om att vi lever på 2000-talet, en tid som karaktäriseras av snabb teknologisk utveckling, där vi utmanas att hålla våra moraliska och etiska principer höga. Vi bör fråga oss själva hur vi når balansen mellan att å ena sidan följa med i den teknologiska utvecklingen och samtidigt minimera dess negativa sidoeffekter på miljön å den andra.

Vad betyder det för oss när vi bekräftar den apostoliska trosbekännelsen: *"Jag tror på Gud, allsmäktig Fader; himlens och jordens skapare. Jag tror på Jesus Kristus, hans ende Son, ... Jag tror på den heliga Anden"*? Hur relaterar den trosbekännelsen till vår tro på Gud som skaparen? Vad är vår roll som kristna i Guds värld? Hur lever vi ansvarsfullt i det 21:a århundradet?

Vi styrs av temat *"Allt Gud skapat är mycket gott!"* (1 Mosebok 1:1-31)

BAKGRUND TILL 1 MOSEBOK (GENESIS) 1:1-31

Ordet *genesis* betyder ursprung, begynnelse eller blivande. 1 Mosebok öppnar Bibeln för oss, där Guds gudomliga uppenbarelser nedtecknats av människor med tro. 1 Mosebok vittnar om livets början på jorden, mänsklighetens tillblivande och dess ansvar mot skapelsen.

I skapelseberättelsen skapar Gud himmel och jord ur kaos. Gud skapar kosmos, en levande värld (1-26). Till sist skapar Gud människan till sin avbild (27). De får sedan Guds uppdrag att ta hand om Guds skapelse, som i Guds ögon var mycket god. (28-31). Allt detta gör Gud genom att tala, åtskilja, differentiera och skapa. I 1 Mosebok finns påståenden om skapelsens skönhet och om platsen och funktionen hos allt skapat. *"Gud såg att allt som han hade gjort det var mycket gott."* (31)

I psalm 8 ser psalmisten på himlen, månen och stjärnorna och frågar Gud *"vad är då en människa att du tänker på henne?"* och utbrister i en lovsång: *"Du gjorde honom nästan till en gud; med ära och härlighet krönte du honom. Du lät honom härskas över dina verk"* (Ps 8:6-7).

Men psalmen betyder inte att mänskligheten har rätt att an-

vända Guds skapelse utan att behöva bry sig om att ta hand om den. Bygg inte samhällen utan hänsyn till hållbarhet! Och förbruka absolut inte vad skapelsen erbjuder utan att bevara och förnya naturresurserna! Vi, män och kvinnor, måste vara medvetna om att vi är skapade till Guds avbild och är kallade att leva i fred och rättvisa med skapelsen.

Precis som djuren får också mänskligheten Guds välsignelse och ett uppdrag: ta ansvar, förvalta, skydda och vårda hela skapelsen. Vi lever i världen, så vi borde inte förstöra vad Gud har skapat. Vi ska heller aldrig sätta oss själva över Gud, för *"Jorden är Herrens med allt den rymmer"* (Ps 24:1). Det är ett stort ansvar att vara Guds medarbetare!

GRUPPSAMTAL

Den här bibelstudiemetoden kallas kontextuell. Den vill skapa en dialog mellan vårt eget sammanhang och Bibelns. Vi läser Bibeln medvetna om vår situation, så att vi kan lyssna till Guds ord och tillämpa det i vår tid. Detta kan belysa och förändra våra frågor och handlingar. Metoden har fyra faser. Välj en samtalsledare som leder och fördelar ordet mellan deltagarna.

1. Observation:

Vad säger texten? (Läs texten flera gånger och i olika översättningar som inledning till samtalet.) Vilka ord fäster du dig vid? Vad finns det av upprepningar/ordvändningar i texten? Vad står det om skapelsen? Vad står det om mänskligheten?

2. Tolkning:

a. Vilka bilder får ni när ni hör orden ni särskilt uppmärksammat? (Deltagarna kan göra kopplingar mellan vad som sägs och sin egen erfarenhet.)

b. I 1 Mos 1:22, 28 välsignar Gud djur och människor. Hur rimmar Guds välsignelse av skapelsen med miljöförstöring, naturkatastrofer, avancerad teknologi och missbruk av människor och miljö?

c. Hur använder vi människor våra gåvor för att ta hand om skapelsen? Vad är vårt ansvar när det gäller att förvalta Guds skapelse och bidra till ett hållbart samhälle i våra sammanhang?

d. Hur kan vi säkra jordens framtid för kommande generationer? Tänk till exempel på:

- Matproduktion (ekologisk odling, kemiska gödningsmedel, småskaliga lantbruk, livsmedelsindustri)
- Utvinning av mineraler (guld, bauxit, etc), skogsavverkning (avverkning leder till mindre syre), jakt och fångst av utrotningshotade arter, som sköldpaddor
- Sop- och avfallshantering (soptippar/deponi, återvinning, återanvändning, kompostering)
- Alla former av våld mot barn, ungdomar och kvinnor.

3. Sammanfattning:

Avsluta samtalet med att summera vad temat *"Allt Gud skapat är mycket gott!"* betyder för er och ert samhälle som välsignade förvaltare av Guds goda skapelse.

4. Uppföljning:

- Deltagarna kan dela i storgrupp vad man lärt av bibeltexten och gruppsamtalen.
- Deltagarna kan arbeta tillsammans i ett miljöprojekt.
- Deltagarna kan skriva en dikt eller en bön eller göra en bild baserad på texten.
- Deltagarna kan skriva ner ett personligt åtagande att ta ansvar för Guds skapelse.

Världsböndagens historia

1887 börjar Mary Ellen James, USA, ordförande i Presbyterianska kvinnoförbundet, samla kvinnor till förbön för immigranter från Europa. Initiativet växer till en nationell, ekumenisk böndag. På 1920-talet börjar kvinnorna i Nordamerika sprida böndagsidén även till kvinnor i missionsländerna.

1931 firas Världsböndagen för första gången i Sverige, i S:t Peters Metodistkyrka i Stockholm, på initiativ av missionären Maja Johansson. Svenska Missionsrådets Kvinnokommitté får programansvaret.

1959 bildas Sverige Ekumeniska Kvinnoråd, SEK, genom att Svenska Missionsrådets Kvinnokommitté går samman med den år 1935 bildade Kristna Kvinnors Samarbetskommitté. SEK tar över ansvaret för Världsböndagen.

1968 bildas Internationella Böndagskommittén vid en konferens i Stockholm. Den består av representanter för nationella böndagskommittéer i hela världen, är ansvarig för Böndagens allmänna organisation och kallar till överläggningar vart femte år, då beslut fattas om teman och vilka länder som ska ansvara för programmet. Mellan konferenserna sköts löpande ärenden av en exekutivkommitté med representanter från varje region. Kontoret finns i USA, i staden New York.

1980 är drygt 150 nationella böndagskommittéer anslutna till

Internationella Böndagskommittén.

1982 antas den nuvarande böndagssymbolen. Den föreställer fyra stiliserade gestalter som knäböjer i fyra väderstreck och tillsammans bildar ett kors. Ringen som förenar dem kan tolkas som en jordglob. Symbolen är framtagen av kvinnor på Irland.

1984 ansvarar Sverige för programmet som har temat "*Levande vatten från Kristus, vårt hopp*" (Joh 7:37-39)

2011 firar Världsböndagen i Sverige 80 år med högtidsgudstjänst och kvinnofrukost i S:t Peters Metodistkyrka i Stockholm.

2012 samlas Internationella Böndagskommittén i New York för att planera böndagarna 2015-21 och för att välkomna Rosangela Oliveira som ny direktör efter Eileen King.

2014 samlas 90 kvinnor från 33 länder till Europakonferens i Salzburg, Österrike. Tema: "*Lära av varandra – leva tillsammans.*"

2017 samlas 188 kvinnor från 81 länder till internationell konferensen, i Iguazu, Brasilien. Tema: "*Sök visdom att vårda Guds skapelse*". Då fastställs teman och programländer för 2022-26 och en ny exekutivkommitté utses för perioden 2017-21 med Laurence Gangloff från Frankrike som ordförande..

Kontakt:

Världsböndagen delar expedition med Sveriges ekumeniska kvinnoråd (SEK).

Adress: **Världsböndagen, SEK**

Box 14038, 167 14 Bromma

SEK:s generalsekreterare nås på telefon **08-453 6804**, eller via e-post: **sek@ekuc.se**

Böndagskommitténs ledamöter kan nås via e-post:

Ragni Lantz, ordf, ragnil2017@gmail.com

Ida Eriksson, ida.eriksson@efk.se

Solveig Eriksson, solveig1eriksson@gmail.com

Christina Hallonsten, christinahallonsten@gmail.com

Inger Jonasson, i.jonasson46@gmail.com

Vianka Khamis Jenan, viakha@hotmail.com

Gunilla Olausson, gunilla.olausson@fralsningsarmen.se

Marita Wahlström, marita.wahlstrom@telia.com

Beställningslista, se sista sidan!

Förslag till Kollektal

BÖNDAGSKOLLEKTEN används på olika sätt i olika länder. I Sverige går merparten till utbildningsstipendier för kvinnor i fattiga länder. Sedan vår svenska stipendieverksamhet startade för drygt 50 år sedan har mer än 3 000 kvinnor fått hjälp att förverkliga en bättre framtid för sig själva, sina familjer, sina kyrkor och samhället i stort.

I samarbete med svenska samfund, stift och missionsorganisationer kunde Världsböndagskommittén inom Sveriges ekumeniska kvinnoråd förra året stötta 63 kvinnor i 16 länder. Den katolska hjälporganisationen Caritas fick dessutom ett bidrag på 20 000 kr till ett biståndsprojekt i 2017 års programland, Filipinerna. Totalt fördelades drygt 235 000 kronor, vilket innebar en ökning med 45 000 kr jämfört med året innan. Stort tack till alla givare!

Behoven är dock mycket stora – fjolårets totala ansökningsbelopp var nästan dubbelt så mycket som vi hade möjlighet att dela ut! – och vi värdar därför om en generös gåva. Om du inte har kontanter kan du förmedla gåvan via Swish. Numret är **123 667 8650**. Ange ”Böndag” och hemort i meddelanderutan!

Må Gud välsigna varje gåva, varje givare och varje mottagare!

Världsböndagskommittén

Hälsning från en stipendiat

Hej!

Jag heter Komal Rajesh Thakur. Jag vill tacka Jesus och alla som stöttat mig och hjälpt mig med min utbildning. Jag har fått stöd från min kyrka ända sedan min barndom och idag har jag en collegeexamen. Min pappa dog för två år sedan. Jag har tre yngre systrar och en bror, och min mamma är hemmafru. I denna situation har stipendiestödet betytt mycket! Idag jobbar jag för IBM.

Jag vill tacka er, mina syskon i Kristus, ur djupet av mitt hjärta. Fortsätt att göra gott, är ni snälla! Tack!

Komal Thakur

Komal Thakur i Indien fick stöd från Världsböndagen via Ekumeniakyrkan.

Kollekten **skickas in före 1 april 2018 till pg 40 47 22-1!**
Om kollekten överförs via internetbank, ska information om **avsändare (postnummer och ort)** bifogas (församling räcker inte!).
Se till att den som har hand om kollektredovisningen får del av denna information!

BESTÄLLNINGSLISTA

Porto + 10 kr i administrationsavgift tillkommer på alla försändelser. Betalning görs efter leverans.

Allt material utom CD-n, pg-blanketten och broscher kan laddas ner gratis från vår hemsida:

www.svekumeniskakvinnor.se/varldsbondagen

_____ st CD med bildband från Surinam (PowerPoint-presentation) à 40 kr

_____ st affischer à 5 kr _____ st vykort à 5 kr

_____ st ytterligare gudstjänstprogram à 5 kr

_____ st böndagsbroscher i vitmetall à 50 kr

_____ st böndagsbroscher i gulmetall à 50 kr

_____ **Jag vill ha 2019 års program med vanlig post** (se sid 1)

Namn: _____

Adress: _____

tel: _____ e-post: _____

Skickas till: **Världsböndagen, SEK, Box 14038, 167 14 Bromma senast 15 februari.** Beställning kan också göras via e-post: sek@ekuc.se

